

Bijlage 1

Memo Begeleiding Maatschappelijke Opvang

1 Inleiding

Gemeenten worden per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de begeleiding. Elke gemeente heeft inmiddels een aanbod ontwikkeld voor algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen begeleiding.

Het rijk heeft voor cliënten in de maatschappelijke opvang het budget van zowel algemene voorzieningen als maatwerkvoorzieningen begeleiding naar de centrumgemeente overgeheveld, via de decentralisatieuitkering. De algemene voorziening was al langer bij de centrumgemeente belegd, de maatwerkvoorziening begeleiding is nu aanvullend bij de centrumgemeente belegd met een bedrag van 3,2 miljoen euro.

Daarbij is de centrumgemeente met hetzelfde bedrag gekort op het Wmo budget. De veronderstelling is dat de centrumgemeente de meeste AWBZ cliënten van de organisatie voor maatschappelijke opvang huisvest. De praktijk is dat er uiteraard ook cliënten van De Binnenvest uitstromen naar regiogemeenten. Regiogemeenten zijn voor hun Wmo budget niet gekort, er is dus geen Wmo budget vanuit de regio naar de centrumgemeente gegaan.

Er is, door deze constructie, een extra begeleidingsvariant: begeleiding Maatschappelijke opvang (MO).

Met de regio moet er worden afgesproken wat we beschouwen als MO begeleiding, gefinancierd door de centrumgemeente. Daarnaast is belangrijk om vast te stellen wanneer de MO begeleiding stopt en zo nodig wordt overgenomen binnen de Wmo van de gemeente waar een cliënt vanuit de maatschappelijke opvang zelfstandig is gaan wonen.

2 Wat is MO begeleiding

De MO begeleiding is bedoeld voor cliënten, die gebruik maken van Maatschappelijke opvangvoorzieningen (nachtopvang, ambulante crisisopvang en dergelijke) en is gericht op uitstroom en op herstel. Doel is het bereiken van een stabiele leefsituatie in de vorm van onderdak, inkomen en een vorm van dagbesteding/werk.

Een deel van de cliënten heeft daarbij zoveel ondersteuning nodig, dat met een indicatie AWBZ financiering op basis van een indicatie kon worden aangevraagd. De Binnenvest heeft dit in de afgelopen jaren gedaan.

Er zitten grote verschillen in de mate waarin cliënten in en na de opvang begeleiding nodig hebben. Daarom biedt De Binnenvest begeleiding vanuit de subsidie en vanuit de AWBZ.

Meestal hebben cliënten, naarmate ze verder komen in het hersteltraject, minder ondersteuning en begeleiding nodig.

Het is erg belangrijk dat er continuïteit van begeleiding is als mensen toe zijn aan zelfstandige huisvesting. Als cliënten eenmaal zelfstandig wonen, wordt de begeleiding zolang en zo zwaar als nodig is voortgezet, totdat de cliënt zich eventueel met een lichtere vorm van begeleiding of geheel zelfstandig kan redden.

De algemene voorzieningen of een maatwerkvoorziening Begeleiding valt onder verantwoordelijkheid van elke gemeente afzonderlijk en is gericht op inwoners van de gemeente, die zelfstandig wonen. Een deel van de cliënten, die uit de MO zijn doorgestroomd naar een zelfstandige woning en waarvan de MO begeleiding is afgesloten, zal nog begeleiding in zijn woonplaats nodig hebben. Dit betekent dat er inhoudelijk en financieel een goede afstemming moet zijn tussen beide vormen van begeleiding.

De uitgangspunten hierbij zijn:

1. Kwetsbare inwoners die begeleiding nodig hebben, ontvangen deze zo lang en zo zwaar als nodig is en zo licht en zo kort als mogelijk is.
2. Kwetsbare inwoners, die uitstromen uit de MO en die begeleiding nodig hebben ondervinden geen hinder van de verschillende financieringsstromen.
3. De begeleiding van kwetsbare inwoners is gericht op het verkrijgen van eigen regie, op participatie in de samenleving en het voorkomen van sociale uitsluiting.

Voorwaarden

In het licht van deze uitgangspunten gelden de volgende voorwaarden bij de afstemming en overgang van MO begeleiding naar Algemene Begeleiding

- De Toegang tot de begeleiding in de gemeente moet geregeld zijn. Duidelijk moet zijn wanneer de MO begeleiding stopt en hoe - indien nodig - de toegang tot de lokale Wmo is geregeld. Bovenstaande is ook van belang om te bepalen wie voor welk deel van het begeleidingstraject verantwoordelijk is en wie wat financiert.
- Ondanks de gescheiden financiering moet er - indien nodig- voor continuïteit in de begeleiding worden gezorgd door een goede afstemming en overdracht tussen het MO begeleidingstraject en de (maatwerkvoorziening) begeleiding van de betreffende gemeente.
- De uitvoering van de begeleiding moet binnen inhoudelijke en financiële kaders van de decentralisatie plaatsvinden.

3 Wat valt er onder MO begeleiding en wordt dus vanuit de centrumgemeente gefinancierd (voorstel):

1. Begeleiding binnen de opvang
2. Begeleiding voor de duur van een half jaar na uitstroom uit de opvang
3. Begeleiding op afstand tot 2 jaar bij huisvesting in een contingentwoning

Ad. 1

Daar waar mensen gebruik maken van de opvang (nachtopvang, crisisopvang, dagopvang), krijgen zij de begeleiding die nodig is om te herstellen en de weg naar zelfredzaamheid weer te vinden. Deze begeleiding wordt nu ook al geboden vanuit de centrumgemeente, deels met AWBZ financiering, deels via subsidie.

Ad. 2

Als cliënten vanuit de MO-voorzieningen van de Binnenvest zelfstandig in Leiden of elders gaan wonen, krijgen ze gedurende het eerste half jaar begeleiding vanuit de Binnenvest. Deze termijn wordt door de professionals noodzakelijk gevonden om voor de cliënt, in de nieuwe situatie van zelfstandig wonen, stabiliteit te realiseren. Deze periode is op dit moment ook het gemiddelde dat De Binnenvest levert via de middelen subsidie en AWBZ. Wij gaan hier uit van een gemiddelde, omdat de noodzakelijke duur van deze begeleiding per cliënt kan verschillen.

Voor deze zorg is het voor de centrumgemeente niet mogelijk gebleken om na te gaan of dit aansluit bij de praktijk van de huidige financiering uit de AWBZ. Immers, de cliënten wonen soms in andere gemeenten en de lokale Wmo budgetten 2015 zijn mogelijk ook met deze cliënten opgebouwd.

Voorgesteld wordt om in 2015 dit onderdeel van het budget goed te monitoren en te beschouwen als onderdeel van de Wmo ontwikkelagenda 2015 van de regio Holland Rijnland. Als blijkt, met een financiële onderbouwing, dat dit onderdeel van de begeleiding niet kan worden gedragen door de centrumgemeente, dan wordt deze begeleiding met ingang van 2016 van uit de lokale Wmo gefinancierd.

Ad. 3

Jaarlijks zijn er cliënten, die via De Binnenvest uitstromen naar een contingentwoning van de corporaties. Er bestaat een afspraak met de corporaties van de VWHR, dat cliënten op basis van een drie-partijen overeenkomst 2 jaar begeleid dienen te worden. Deze partijen zijn in dit geval de woningcorporatie, de Binnenvest en de cliënt zelf. Het eerste half jaar wordt in zo'n situatie gezien als MO begeleiding, bekostigd door de centrumgemeente.

De rest van de driepartijen periode wordt gezien als (maatwerkvoorziening) begeleiding. De Binnenvest blijft op de achtergrond beschikbaar en is inzetbaar als de situatie verslechtert. De periode van 2 jaar hoeft geen wet van Meden en Persen te zijn. De periode is afhankelijk van het overleg tussen de drie partijen over de overeenkomst. De twee jaar blijft wel afdwingbaar, gezien de afspraken met de corporaties.

Voor de volledigheid: deze afspraak met betrekking tot financiering van begeleiding in contingentwoningen geldt alleen voor de cliënten van De Binnenvest.

4 Voorwaarden scheppen voor goede overdracht van MO begeleiding naar Wmo

Als de periode MO begeleiding afgerond is en aanvullende begeleiding nodig blijkt, is de cliënt aangewezen op ondersteuning, die in de betreffende gemeente beschikbaar is. Op initiatief van de Binnenvest wordt de cliënt bij het plaatselijk wijkteam of een andere lokale toegang tot zorg en welzijn aangemeld.

Afhankelijk van de noodzaak en behoefte van de cliënt wordt lokaal een passend aanbod gedaan voor de vorm, intensiteit en duur van begeleiding, als ook de aanbieder die de begeleiding gaat leveren. Dit kan de Binnenvest zijn maar ook een andere zorgaanbieder. Indien een andere aanbieder de begeleiding overneemt, zorgt de Binnenvest voor een warme overdracht. De centrumgemeente maakt hierover in de subsidieovereenkomst afspraken met De Binnenvest.

De Binnenvest neemt in 2015 het initiatief om bij de betreffende Wmo loketten (sociale wijkteams, gebiedsteams of anders, in de regio) een introductie te doen.

5 Ontwikkelagenda overgangsjaar 2015

Er zijn drie agendapunten voor het jaar 2015, waar goede afstemming met de regiogemeenten belangrijk is:

1 Warme overdracht van cliënten van Binnenvest naar lokale Wmo

Zowel De Binnenvest als de lokale Wmo loketten werken samen naar een passend aanbod voor cliënten, daar waar aanvullende begeleiding nodig blijft in aansluiting op het half jaar MO begeleiding. Als daar knelpunten ontstaan, dan zoeken regiogemeenten gezamenlijk naar oplossingen.

Het overleg met het lokale wijkteam is cruciaal omdat hierdoor de overgang wordt gemarkeerd van cliënt uit de MO naar zelfstandige inwoner van de gemeente, al dan niet met een lichte vorm van Begeleiding. Dit is ook een moment waarop de behoefte aan begeleiding opnieuw en onafhankelijk onderzocht en getoetst wordt.

2 Financiering MO begeleiding bij zelfstandige huisvesting

De zorg na opvang in de maatschappelijke opvang vanuit de centrumgemeente en de kosten die dit met zich meebrengt, kan momenteel niet becijferd worden. Als blijkt, met financiële onderbouwing, dat deze constructie van een half jaar begeleiding bij uitstroom niet past in het budget van de centrumgemeente, dan vervalt deze afspraak per 2016. De regiogemeenten gaan hierover tijdig met elkaar in gesprek.

3 Constructie contingentwoningen – afstemming met corporaties

De driepartijenovereenkomst is een afspraak die regionaal gemaakt is met de corporaties. Als blijkt dat hier problemen ontstaan, dan zoeken regiogemeenten gezamenlijk naar oplossingen in overleg met de corporaties.

6 Procesaanpak:

In 2015 monitoren we zowel inhoudelijk, procesmatig als financieel de voorgestelde werkwijze.

Een eerste evaluatie vindt plaats op basis van de cijfers over het eerste half jaar.

Op basis van de uitkomsten besluiten we de werkwijze definitief in te voeren en/of bij te stellen voor 2016.

Marieke Ouwerkerk en Willeke Lekanne
Gemeente Leiden